

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยถือได้ว่าเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศได้ยึดการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักมาตั้งแต่สมัยที่กรุงสุโขทัยเป็นราชธานี ต่อเนื่องกันมาจนถึงปัจจุบัน จึงทำให้ภาคการเกษตรมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของประชาชน ต่อความมั่นคงของประเทศ ต่อสภาพระบบนิเวศที่สมดุล ประชาชนสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและยังใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และมีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งผลผลิตทางการเกษตรยังเป็นปัจจัยการผลิตหลักในภาคอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องจากภาคเกษตรกรรม และประเทศไทยยังเป็นประเทศที่สามารถผลิตสินค้าเกษตรได้ตรงตามความต้องการทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพเพื่อการส่งออกไปยังต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ยุโรป หรือแม้กระทั่งประเทศในแถบเอเชีย

ปัจจุบันในสถานะที่เศรษฐกิจกำลังผันผวน ทำให้รายได้จากการทำการเกษตรอย่างเดียวไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพของเกษตรกรและครอบครัว การทำการเกษตรในปัจจุบันยังมีต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นทั้งค่าเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย ยา แรงงาน ฯ และราคาผลผลิตต่ำไม่ได้เสถียรภาพ อีกทั้งบางพื้นที่ยังมีความเสี่ยงต่อปัญหาโรคระบาด ภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ฝนแล้ง ฯลฯ ส่งผลให้เกษตรกรขาดแคลนเงินทุนที่จะนำมาลงทุนเพื่อประกอบการผลิต ดังนั้นปัจจัยการผลิตที่สำคัญอีกประการหนึ่งในภาคเกษตร คือ สินเชื่อทางการเกษตร เพราะนอกจากจะช่วยให้เกษตรกรมีเงินลงทุนเพื่อใช้ในการจัดหาปัจจัยการผลิตทางการเกษตรแล้ว สินเชื่อทางการเกษตรยังเป็นเครื่องมือในการชี้นำทิศทางการผลิตให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ทางด้านภูมิศาสตร์และภาวะการตลาดทั้งภายในและภายนอกประเทศ สินเชื่อทางการเกษตรจึงถือได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สนับสนุนให้เกษตรกรประกอบอาชีพการเกษตรได้อย่างมั่นคงถาวร

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) จัดตั้งขึ้นในปี 2509 มีฐานะเป็นสถาบันการเงินระดับชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการสินเชื่อทางการเกษตรแก่เกษตรกรอันเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ภารกิจตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาคือ เร่งสร้างสรรค์การพัฒนาภาคการเกษตร โดยไม่เพียงแต่การให้ความช่วยเหลือทางการเงิน ยังส่งเสริมอาชีพหรือการดำเนินกิจกรรมของเกษตรกรทั้งทางตรงและทางอ้อมในหลาย ๆ ด้าน ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หลัก

คือ ยกระดับความเป็นอยู่ของประชากรที่ประกอบอาชีพในภาคเกษตร รวมทั้งเป็นการกระจายรายได้เพื่อพัฒนาชนบท

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สาขาแม่ทา จังหวัดลำพูน ได้จัดตั้งขึ้นในเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2537 โดยรับผิดชอบลูกค้าจำนวน 6 ตำบล ในเขตอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ในปัจจุบันมีเกษตรกรลูกค้ารายย่อยจำนวน 4,948 ราย มีจำนวนเงินหนี้สินที่เกษตรกรรอกู้จำนวน 117,560,770 บาท เกษตรกรที่สามารถส่งชำระหนี้ได้ตามกำหนดเป็นจำนวน 3,787 ราย เป็นเงิน 101,878,020 บาท และเกษตรกรที่มีหนี้สินค้างชำระจำนวน 1,161 ราย เป็นเงิน 15,682,750 บาท (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน, 2550)

ตำบลทาปลาดุก อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ประชาชนโดยส่วนมากแล้วประกอบอาชีพทางการเกษตรเป็นอาชีพหลัก และโดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นลูกธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่จะประสบกับปัญหาหนี้สินซึ่งเป็นปัญหาที่เรื้อรังมายาวนาน สร้างความทุกข์ยากให้แก่เกษตรกรเป็นอย่างมาก แม้ว่าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจะพยายามแก้ไขปัญหาหนี้สินของเกษตรกรมาตลอด แต่ก็ยังไม่มีการแก้ไขที่จริงจัง ภาระหนี้สินของเกษตรกรจึงเพิ่มสูงขึ้นซึ่งจะเป็นอันตรายต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศได้

ดังนั้นการศึกษาถึงความสามารถในการชำระสินเชื่อทางการเกษตรจึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ช่วยให้ทราบถึงการนำสินเชื่อไปใช้ ความสามารถในการชำระและสาเหตุที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของเกษตรกร เพื่อที่จะเป็นข้อมูลในการนำไปกำหนดนโยบายในการวางแผนการดำเนินงานด้านสินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และเป็นการช่วยลดภาระหนี้ค้างของเกษตรกรต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการชำระสินเชื่อทางการเกษตรของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาแม่ทา จังหวัดลำพูน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคมที่มีผลต่อความสามารถในการชำระสินเชื่อทางการเกษตรของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาแม่ทา จังหวัดลำพูน

ประโยชน์ที่จะได้รับจากงานวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงความสามารถในการชำระหนี้เชื่อทางการเกษตรของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาแม่ทา และปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการชำระหนี้เชื่อ รวมถึงทำให้ทราบปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการชำระหนี้เชื่อของเกษตรกรและข้อมูลที่ได้จากการวิจัย ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสามารถนำไปใช้ปรับปรุงนโยบายและกลยุทธ์ด้านสินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และเกษตรกรสามารถนำผลจากการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนให้เป็นลูกหนี้ชั้นดีและมีคุณภาพ

สมมุติฐาน

ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการชำระหนี้เชื่อทางการเกษตรของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาแม่ทา อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

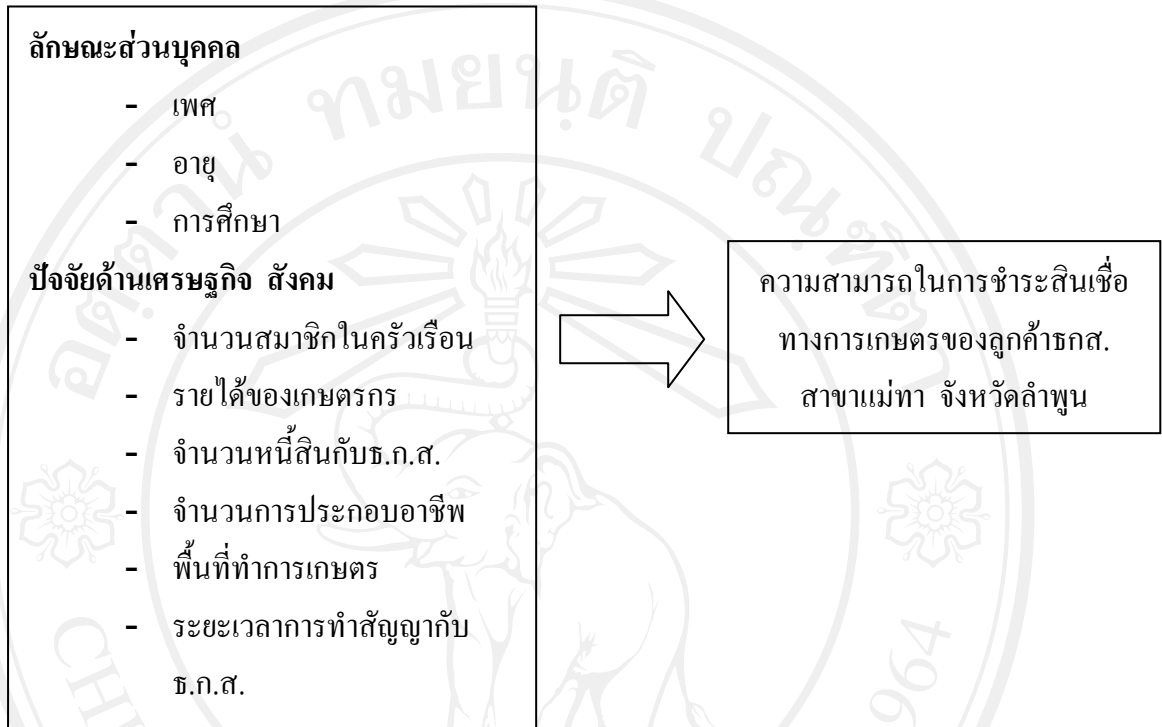
ขอบเขตของงานวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรกรในตำบลทาบลาคุก จำนวน 254 คน ที่เป็นลูกค้าและมีการขอทำสินเชื่อตลอดจนมีภาระในการชำระคืนเงินให้กับเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาแม่ทา จังหวัดลำพูน ในปี 2550 (วันที่ 1 ตุลาคม 2550 ถึง วันที่ 30 กันยายน 2551)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

ภาพ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) หมายถึง ธนาคารที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการสินเชื่อและสถาบันเกษตรกร ในอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสม ในการวิจัยนี้หมายถึง ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาแม่ทา อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

สินเชื่อทางการเกษตร หมายถึง เงินที่เกษตรกรลูกค้านานาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร นำไปใช้ในการลงทุน เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายทางการเกษตร เช่น ค่าปุ๋ย ค่ายาฆ่าแมลง ค่าจ้างแรงงาน เป็นต้น

ประเภทการใช้เงินกู้ หมายถึง เงินกู้เป็นค่าใช้จ่าย และ เงินกู้เป็นค่าลงทุน

หนี้ค้างชำระ หมายถึง สินเชื่อทางการเกษตรที่เกษตรกรได้กู้ยืมไปเป็นค่าใช้จ่ายและลงทุนในการเกษตรแล้วไม่สามารถนำเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยมาชำระได้หมดภายในเวลาที่กำหนดไว้

เกษตรกรลูกค้า หมายถึง เกษตรกรที่ได้รับการสอบสวนเข้ามาเป็นลูกค้าของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ตามระเบียบและข้อบังคับของธนาคาร

ความสามารถในการชำระสินเชื่อ หมายถึง การที่เกษตรกรจะนำเงินมาชำระสินเชื่อทางการเกษตรได้ตามกำหนดที่ได้ทำสัญญากับทางธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่หนึ่งชำระได้ตรงตามสัญญา (คือ ชำระทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยได้ตรงตามสัญญาเงินกู้) กลุ่มที่สองชำระไม่ตรงตามสัญญา (คือ ไม่สามารถชำระเงินต้นแต่สามารถชำระดอกเบี้ยได้/ไม่สามารถชำระได้ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย)

การใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ หมายถึง การที่เกษตรกรได้ใช้เงินกู้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการกู้เงินที่ได้แจ้งไว้กับธนาคาร

ระยะเวลาที่เป็นหนี้ หมายถึง ระยะเวลาที่เกษตรกรลูกค้าเป็นหนี้สถาบันการเงินตั้งแต่เริ่มเป็นหนี้มาจนถึงปัจจุบัน ในสัญญาเงินกู้กับสถาบันการเงิน

ระยะเวลาการทำสัญญากับธ.ก.ส. หมายถึง ระยะเวลาที่เกษตรกรลูกค้าได้ทำสัญญาการกู้เงินกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ในสัญญาเงินกู้

จำนวนสถาบันการเงินที่เป็นหนี้ หมายถึง เกษตรกรลูกค้าที่เป็นหนี้สถาบันการเงินในหลายแห่งในขณะเดียวกัน

วงเงินกู้ที่ทำสัญญากับธ.ก.ส. หมายถึง จำนวนเงินที่เกษตรกรลูกค้าได้รับการอนุมัติให้กู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

รายได้ของเกษตรกร หมายถึง รายได้รวมทั้งจากภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตรของเกษตรกรลูกค้าที่ได้อบรมในหนึ่งปี

จำนวนอาชีพ หมายถึง จำนวนที่เกษตรกรลูกค้าที่ดำเนินการประกอบอาชีพ จะมีความชำนาญและความถนัดในการทำอาชีพหรือธุรกิจนั้น ๆ (จำนวน 1 อาชีพ หมายถึง อาชีพเกษตรกร , จำนวนมากกว่า 1 อาชีพ หมายถึง ประกอบอาชีพการเกษตรและอาชีพอื่น ๆ เช่น รับราชการ ค้าขาย รับจ้าง ฯ)